

Fotboll på Haiti.

- söndag i januari.

Jag är bakom det enkla tegelhuset och spelar boll.

Han sparkar bollen till mig åter och åter. När jag skjuter den tillbaka kastar han sig ner på den hårt steniga marken. Han slänger sig utan att tveka; naturligt, som om gruset och stenarna inte fanns. Som om den hårda, torra sammantryckta jorden tog emot honom, med en inneboende mjukhet, dämpande, skyddande.

Allt händer på en smal gång mellan husen. Kanske tre meter bred. Solen bländar ögonen, då jag sätter en breddsida till höger om honom. Min namnlöse kamrat är fylld av energi. Hans bollkänsla är omistlig. Och när han breder ut sitt lyckliga leende, då han fångat bollen mot bröstet, ser jag bara hans naturliga glädje komma emot mig, här och nu.

Slavarnas mark.

Marken är slavarnas mark. Det är här som jorden under sekler samlat den vånda och ångest, som fallit ner under sorg och smärta.

Slavarnas marknad kan anas ett stenkast bort. Jag känner instinktivt dess närvaro under huden: övergrepp, översitteri, våld, förtryck; de många sammankedjade svarta i en oändlig rad, utmärglade efter dödens resa, skeppande över havet till undergivenhetens fängelse .

Nu sparkar vi boll. Min nyblivne, unge kamrat och jag. Vi behöver inga ord. Den slitna fotbollen förenar oss. Den finns för att vi skall förstå.

Haiti, en söndag i januari.

Det är naturlig helgdag och kyrkorna fylls till bristningsgränsen. Sångerna hörs ut mot gatan, bibelorden flödar över trafikerade leder, gångbanor, stigar, torg. Bussar och taxibilar är färgrikt målade: vita

änglar och herdemotiv ur bibliska landskap. Här pulserar en levande kristen mission mitt i en kittel av kokande fattigdom.

Jag har inte kommit hit av en slump. Men min medvetna tanke kan ändå inte förstå hur en avgränsade fattigdom kan få leva vidare år efter år.

Fartyget ligger ankrat i hamnen vid en stenbryggan i Port-au-Prince. Det är inte många fartyg, som frivilligt kommer hit. Lukten av fattig, svettig hud, vävs som en slöja över hamnen.

Sjukhusutrustning.

Från fartygets inre har vår medförda sjukhusutrustning lastats av. Sju ton kasserad utrustning, som vi svenskar har kunnat avstå. Eller är det kanske ”rester”, som ändå skulle ha kastats på en soptipp utanför Borås eller Malmö. Sängar, stolar, operationsbord, sjukvårdsartiklar... allt ligger där i en enda röra, en del i slutna trälådor, nu tydliga i solgasset.

Snart är pastor Jean här vid kajen för att ta emot oss.

I en röd bil kör han oss vidare. När jag vevar ner rutan känner jag stanken, andas den luft, som får fingrar att stelna. Utanför: tunna människor i ett hav av sopor.

Vi åker vidare. Pastorn vill visa sin kyrka. Han vill visa barnhemmet, som kommer att få en del av våra gåvor.

När vi har stannat omringas bilen av barn. Vi är framme. Barnens ögon, blickar, händer, värme, strömmar emot oss. De hurrar och bär oss som prinsar in till det enkla huset med sängar av stål. De sjunger.

De föräldralösa barnens ögon får plötsligt liv. Det är som om vemodet för ett ögonblick försvinner, då nyfikna barnaögon blänker till, som ljus i ett förtäat mörker.

Här finns inga bekvämligheter, inga lakan, inga täcken. Det känns som om sängarna motvilligt fylls mot natten; barnen värmer varann, hud mot hud.

Strax intill finns ett nybygge. Enkla väggar är uppsatta. Det nya barnhuset kan anas. Det är till detta hus våra insamlade pengar skall gå.

Vi är fortfarande förhoppningsfulla.

En snabb vriststöt.

Nu passar pojken bollen till mig igen. Jag lägger under med en snabb vriststöt i tillslaget och bollen stiger uppåt. Som en snabbt uppflygande fågel fångar han den porösa, opumpade bollen. Med ens spricker pojkens läppar ut i ett blixtrande, ljusst leende. Ögonen lyser.

Det är på Haiti.

Denna vackra ö har förvandlats till en soptipp, där de fetaste "råttorna" bor på utvalda höjder utanför staden med väl omslutna staket och låsta grindar. Deras hundar skäller oupphörligt, rytande av rädsla.

Vi oss som hjälplösa turister, när vi guidas fram utefter stadens gator, där färgknistrande konstverk kantar trottoarerna.

Det sägs att god konst är billig i detta land. Att konsten är vacker, njutbar, exklusiv. Naturligtvis kan det vara så. De inre, vackra bilderna måste erövrats även i lidandet. Hoppet måste trots allt rinna fram utefter gatorna och växa som kaffeodlingar utefter öns sluttningar. Glädjen finns i de små kapellen, ovanför böjda huvuden och ropande altarskåp.

Innesluten i en religiös längtan, i en tro, som breder ut himmelska landskap över havets karibiska vågor; ett nyanserat färgspegel, som ett bedjande hopp av händer.

När kvällen har påbörjat sin vandring och mörkret sänkt sig kommer voodoostrummornas slag att höras.

Vi bevittnar spelet. Den stegrade extasen. Deltagarna i dramat träder ut på scenen och tuppens hals brister ut en flod av blod. Någon dricker. Andra ser på eller har redan lämnat skådeplasten. Självt hastar jag avsides för att ta en öl på närmaste bar.

Det är sent.

Det är sent i Port-au-Price.

Enbart kasinot har öppnat lokaler för oss i natt. Vi kastar tärningar framför oss mot gröna bord. Det är en lek med pengar mitt i en stad där det inte finns några. Någonstans i min hjärna blir allt schizofrent;

känslorna blockeras, samvetets viktlösa tillstånd tilltar, stiger och faller.

När morgonen kommer är fartyget omringat av ungdomar, som simmande i det grönskimrande vattnet. Någon turister har slängt ut mynt. Det blänker till under vattenytan.

Som en utvald fisk dyker den unge mannen mot det osynliga djupet. Nu är han utom synhåll. Plötsligt kommer han upp med ett skrattande ansikte av lycka. Myntet glimmar till mellan hans tänder.

Vår fotbollsträning bakom pastorns hus är över. Vi har kramat om varandra. Tagit avsked utan språk - men med boll.

Någon ropar och säger att nu är det dags att åka vidare. Coca-colaflaskorna står tomma. Ingen har vågat ta is till, trots att frysen har visats upp och isbitarna legat famme som statussymboler.

På restaurangen serveras jag kött. Jag vet inte vad det är. Jag äter. "Pastor Jean" bjuder denna dag.

Några år senare har allt uppdagats. Den till synes medmänskliga samvaron med "pastorn" var styrd av maffiahänder. Våra gåvor, sedlar, tankar, gick rakt in till Baby Doc´ medsystrar och medbröder.

Hur trött blir man inte efter en sådan resa?

Det korrupta bländverket, den närvarande pastorn, hade visat sitt dunkla jag.

Ändå blänker den slitna, trasiga fotbollen i det glimmande haitiljuset. Pojken finns där för alltid. Hans ansiktes ljus, slår ut som en frisk, blå blomma, över drömmens framtida hav!

Hans-Evert Renérius